

Пудкалюк К.О.

студент,

Науковий керівник: Мацелик Т.О.

доктор юридичних наук, доцент,

Університет державної фіскальної служби України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ

Більшість країн світу на сьогоднішній день має проблеми із управлінням державного боргу. Не дивлячись на те, державні запозичення мають численні наслідки, вони залишаються одним із найбільш застосованих форм фінансування видатків. Рівень боргу більшості країн світу в тому числі і України є досить критичним, тому розроблення боргової політики та оптимальної стратегії управління державним боргом є актуальним проблемою сьогодення, яка потребує подальшого вивчення нових підходів та оцінки можливості застосування зарубіжного досвіду в Україні.

Боргова безпека визначається в більшості випадків у співвідношенні державного боргу з валовим внутрішнім продуктом (Далі – ВВП). Також існують різні думки щодо визначення граничного значення відношення державного боргу до ВВП. Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України визначено, що критичним рівнем вважається 55% [1].

У вимогах серед міжнародних фінансових організацій, зокрема в Меморандумі про співробітництво з Міжнародним Валютним Фондом (далі – МВФ), державний борг України не повинен перевищувати 35–40% ВВП [2].

Таблиця 1

Співвідношення державного боргу країн до ВВП [3]

Країна	2018 рік	Країна	2018 рік
Японія	193%	Угорщина	130%
США	98%	Польща	71%
Німеччина	159%	Росія	25%
Франція	136%	Україна	71%
Італія	144%	Естонія	10%
Велика Британія	396%	Болгарія	70%
Канада	88%	Білорусія	37,6

Дані табл. 1 показують, що велика кількість промислово розвинутих країн має досить високе боргове навантаження. Найбільшим боржником світу є Японія. Державний Борг США також має досить високий показник державного боргу. Слідом за США з великим відставанням розташувалися найбільш економічно розвинені країни Єврозони. Аналіз даних говорить про

те, що серед країн з транзитною економікою найменший рівень боргового навантаження серед представлених держав мають Естонія (10%) та Росія (25%).

Україна також має досить високий показник боргових зобов'язань. Причиною такої проблеми в Україні є наслідки того, що запозичені кошти не вкладаються в економіку та інвестиції, а буквально «проїдаються» у зв'язку із нестачею коштів у державному бюджеті.

Необхідно зазначити, що досвід управління державним боргом Польщі може стати корисним для України. Адже в перші роки членства в ЄС ця країна мала значні проблеми, серед яких можна виділити високий рівень боргового навантаження. Один із напрямів в боротьбі з державним боргом є затвердження стратегії управління державним боргом, яка діє протягом трьох років. Варто відзначити, що Міністерство фінансів розробляє стратегію управління боргом сектору публічних фінансів і одночасно представляє стратегію регулювання боргу державного сектору. Надалі обидві стратегії об'єднуються в одному документі, адже така послідовність передбачена положеннями Конституції Республіки Польща [4].

Боргової політики Казахстану характеризується ефективним законодавством, встановлення лімітів державної й місцевої заборгованості, а також застосування методу управління борговими зобов'язаннями – конвертація частини зовнішнього державного боргу у внутрішній через випуск цінних паперів у національній валюті. Перераховані заходи спрямовані на підвищення доступності фінансових інструментів для інвесторів, скорочення валютних ризиків та відкритих валютних позицій Казахстану [5].

В міжнародній практиці існує кілька підходів до управління державним боргом:

- функція управління державним боргом покладається виключно на Міністерством фінансів або борговим центром, який є підрозділом цього міністерства (США, Франція, Словенія, Польща);
- розподіл функцій обслуговування та управління державним боргом між Міністерством фінансів на Національним банком (Італія, Данія, Норвегія, Казахстан, Індія);
- управління державним боргом незалежним органом – агентством по обслуговуванню та управлінню державним боргом (Швеція, Ірландія, Нова Зеландія, Бразилія) [4].

Слід зазначити, що Польща планує створити агентство управління ризиками державного боргу. Ця практика можлива й в Україні та може бути ефективним елементом вдосконалення інституційної складової механізму регулювання державного боргу. Проте варто відзначити також, що, незважаючи на всі позитивні наслідки створення такого агентства в Україні, слід враховувати й негативні сторони цього впровадження, а саме збільшення витрат на утримання такого апарату [6].

Варто додати, що значною перешкодою у формуванні ефективного підходу до управління державним боргом в Україні є відсутність цілісної системи законодавчого забезпечення регулювання державного боргу.

Слід зробити висновок, що в розвинених країнах політика управління державним боргом передбачає розробку відповідних стратегій, затвердження урядових директив, а також ухвалення щорічних програм фінансування і планів здійснення боргових запозичень. Для проведення боргових операцій та забезпечення фінансування державного бюджету створюються автономні державні установи-агентства з питань управління державним боргом. Досвід деяких країн може бути використаний та впроваджений в практику під час розбудови системи управління державним боргом в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 р. № 1277. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME131588.html (дата звернення: 29.11.2018).
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/statystichni-materialy>. (дата звернення: 29.11.2018).
3. Офіційний сайт Світового Банку. URL: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.MKTP.CD> (дата звернення: 29.11.2018).
4. Палешко Я. С. Міжнародний досвід управління державною заборгованістю, 2014. № 92. С. 34–44.
5. О государственном и гарантированном государством заимствовании и долге: Закон Республики Казахстан. URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z990000464> (дата звернення: 29.11.2018).
6. Босенко О. С. Управління державними борговими зобов'язаннями в зарубіжних країнах, 2016. № 2. С. 145–152.

Сінякевич О.О.

аспірант,

Науковий керівник: Тильчик О.В.

доктор юридичних наук, доцент,

Університет державної фіскальної служби України

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ЮРИСДИКЦІЙНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ПРОКУРАТУРИ

Виконання визначених завдань органами Прокуратури України безпосередньо пов'язане з аналізом різноманітної інформації, оскільки діяльність органів Прокуратури України включає в себе “підтримання державного обвинувачення в суді; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом; нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання,